

Hallitsetko hedelmällisyyttä vai reagoitko ongelmiin

Sole Raittila

Seminologi, hedelmällisyysasiantuntija

Faba Osk

18.8.2026

Hedelmällisyyden hallinta

Eläimen
genetiikka

Ruokinta

Siementäminen

Terveys

Olosuhteet

Hoitaja(t) ja
seuranta

Euroopan unionin
osarahoittama

Hyvän hedelmällisyyden tunnusluvut

- Poikimaväli 365 – 380 pv
- Lepokausi 65 – 80 pv, minimi 50 pv
- Siemennyskausi < 20 pv
- Siemennyksiä/poikiminen lehmät $\leq 1,7$
hiehot $\leq 1,2$
- Hiehojen siemennysten aloitusikä 14 – 15 kk

Hyvän hedelmällisyyden tunnusluvut

- Lehmät, joilla lepokausi > 100 pv 0 %
- Tiineenä 100 pv poikimisesta yli 50 %
- Keskipoikimakerta > 3
- Ummessaolokausi 50 – 60 pv
- Kiimantarkkailun tehokkuus 60 %

Euroopan unionin
osarahoittama

Hedelmällisyyden tunnuslukuja

Hedelmällisyyden tunnusluvut, lehmät

Ensikot	Viimeisin 6 kk	Viimeisin 12 kk	Parhaat 25%	Ennuste	
Lepokausi, pv	74	74	66		
Ensikoita (%), joilla lepokausi > 100 pv	5	9	0		
Tiineenä 100 pv poikimisesta, %	86	90	73	●	
Siemennyskausi (1.-viim.siem.) pv	30	22	0		
Poikimaväli (1.-2. poik.) pv	384	381	361		375 ☰
Lehmät, ≥ 2 krt poikineet					
Lepokausi, pv	72	76	72		
Lehmiä (%), joilla lepokausi > 100 pv	5	11	0		
Tiineenä 100 pv poikimisesta, %	89	88	58	●	
Siemennyskausi (1.-viim.siem.) pv	28	31	15		
Poikimaväli, pv	392	389	374		385 ☰
Kaikki lehmät					
Keskipoikimakerta	3.5	3.4	3.6		
Siemennyksiä/poikiminen ^{ET}	2	1.8			
Tiineystarkastuksia/ aloitussiemennys ^{ET}	1.2	1.1			
🏠 Ummessaolokausi, pv	69	69			
🏠 Lepokausi, pv	72	75	72		
🏠 Siemennyskausi (1.-viim.siem.) pv	29	30	50		
🏠 Poikimaväli, pv	392	389	375	●	383 ☰
Tavoitteellinen lepokausi, pv		57			
Kiimantarkkailun tehokkuus, %		59.4			

Euroopan unionin
osarahoittama

Heikentynyt hedelmällisyys ja talous

- Heikentynyt hedelmällisyys kulminoituu pidentyneeseen poikimaväliin ja/tai hiehojen viivästyneeseen ensimmäiseen poikimiseen

Hedelmällisyyden talous (viim. 12 kk)

	Suos.	Tot.	à-hinta eur	Ero suos.	Ero eur/ eläin	Eläimiä, kpl	Ero koko karja
Poik.väli, pv	380	434	6	-54	-324	66	-21384
Hieh. poik.ikä, kk	25	26.5	85	-1.5	-127.5	39	-4972.5

Pidentyneen poikimavälin yleisimmät syyt

- Puutteet kiimojen seurannassa ja/tai kirjaamisessa
 - Työt, toimintatavat ja vastuut eivät ole selkeitä
- (Aloitus)siemennysten viivästyminen ja siemennysten onnistuminen
- Heikko tiinehtyvyys
 - Useita siemennyksiä per tiineys lisää poikimaväliä
- Terveysongelmat
 - Poikimiseen liittyvät sairaudet, utaretulehdukset, sorkkaongelmat
- Ruokinta ja olosuhteet
 - Energiavaje, kivennäis- ja hivenainepuutokset, kuntoluokan ongelmat
- Liukkaus, ahtaus, kuumuus ja stressi

Uudet rutiinit käytäntöön

- Selkeä tavoite ensimmäiselle siemennykselle poikimisen jälkeen
- Kiimanseuranta (eläinten havainnointi/kiimojen seurantalaitteet) ja kirjaamiset systemaattista
 - Listat siemennettävistä viikottain
- Vastuuhenkilö(t) hoitamaan kiimanseurantaa ja hedelmällisyysasioita
- Poikineiden lehmien lepokausitarkastukset n. kuukausi poikimisesta, samalla myös tiineystarkastukset hiehoja unohtamatta
- Heikommin tiinehtyvien eläinten siementäminen liharodulla tai sv-annoksilla

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudet rutiinit käytäntöön

- Tilasiementäjätkin kirjaavat kaikki siemennykset Minun Maatilaani, josta on helppo seurata uusimattomuusprosenttia
- Eläinlääkärin ja seminologin yhteistyö hedelmällisyyden hoitamisessa, esim. vuorottaiset käynnit
- Ongelmaeläimet nopeasti hoitoon
- Tunnuslukujen seuranta säännöllisesti esim. kuukausittain
- DigiHelmi -raportti

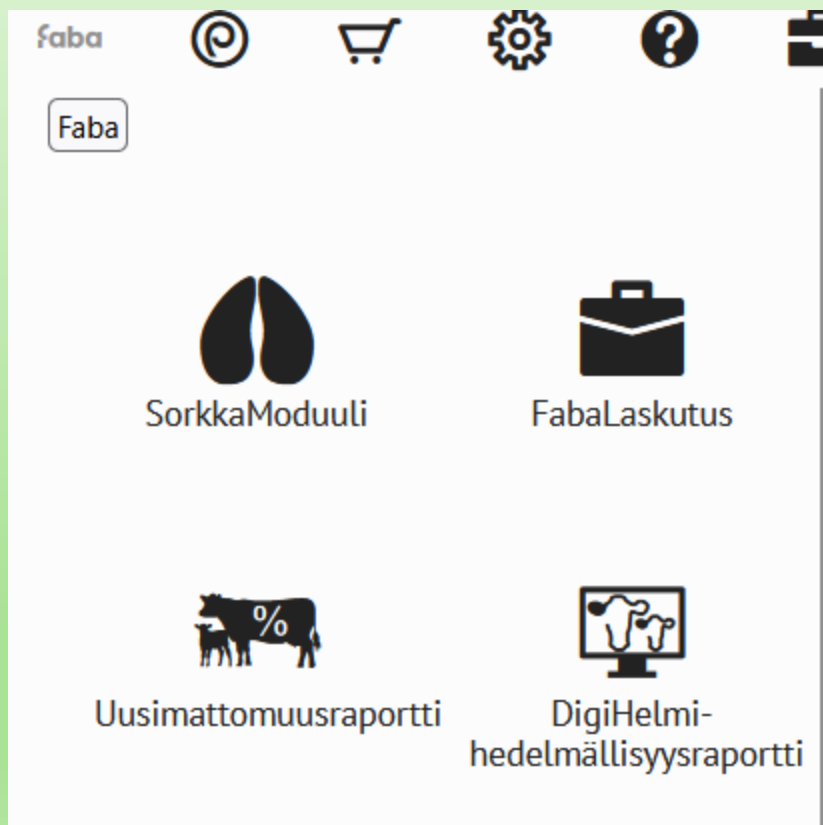
- Uusimattomuus%

Euroopan unionin
osarahoittama

Minun Maatilassani

DigiHelmi-hedelmällisyysraportti

Uusimattomuusraportti

Euroopan unionin
osarahoittama

Hedelmällisyyskäynnillä tarkastettavat

- Varhais(tiineystarkastukset)
- Uusintatiineystarkastukset
- Siemennysikäiset hiehot
- Noin kuukausi sitten poikineet lehmät
- Hoidetut eläimet
- Monta kertaa tai epämääräisillä väleillä uusineet
- Hedelmällisyyskäynnit karjakoonaan 2 vko – 2 kk välein

Euroopan unionin
osarahoittama

Katse hiehoihin

- Useimmiten ongelmana hiehojen siementäminen liian vanhoina
- Hiehon hyvä hedelmällisyys lähtee vasikan hyvästä alusta!
- Tavoitteena tasainen kasvu ja oikea kuntoluokka (n. 3) siemennyshetkellä
- Riittävä kasvu tukee tiinehtymistä ja tulevaa tuotosta
- Hiehon tulee saavuttaa tavoite-
elopaino vähintään 60 % aikuispainosta
14 – 15 kk siemennysiässä

Euroopan unionin
osarahoittama

Yhteenveto

- Rutiinit tekevät hedelmällisyyden hallinnasta ennakoivaa
- Ruokinta ja olosuhteet vaikuttavat oleellisesti karjan hedelmällisyyteen
- Aloita siemennykset ajoissa ja kiimanseuranta jo ennen siemennyskautta
- Käytä hedelmällisyyspalveluja apuna
- Seuraa hedelmällisyyden raportteja ja tunnuslukuja
- Oikea hiehon siemennysikä ja koko tukevat elinikäistä tuottavuutta
- Huomioi hedelmällisyysominaisuudet jalostaessasi karjaasi

Euroopan unionin
osarahoittama

Kiitos!

Euroopan unionin
osarahoittama